

لنډيز: د پشايي ژبي او د "ديوالي" کلمې تاريخي او ژبني اړيکي

پشايي ژبه، چې يوه لرغوني او پخه آريايي ژبه ده، په پخوانيو وختونو کې د افغانستان په مهمو سيمو لکه لغمان او کاپيسا کې ډېره کارېدله. دا ژبه د سانسکریت ژبي د مور په توګه يادېږي، ځکه چې د دې لرغوني ژبي ځانګړتياوې په سانسکریت ژبه کې هم منعکس شوي دي. د هندوشاهي دورې له پيل څخه مخکې، پشايي ژبه د دې سيمو د خلکو د ورځني ژوند او ديني عقايدو برخه وه، خو وروسته هندوشاهي واکمنانو سانسکریت د رسمي ژبي په توګه غوره کړه.

د "ديوالي" کلمې ژبنيزه تحليل

د "ديوالي" کلمه، چې د سانسکریت له ديوالي څخه اخيستل شوې (يعني د څراغونو ليکه)، په پشايي ژبه کې هم ژورې ريښې لري.

په پشايي ژبه کې

- ديوه د "رنا" او الي د "پورته کېدو" يا "لوروالي" معنا ورکوي. دا ترکيب د "رنا پورته کېدل" يا د "رنا د بریا" معنا افاده کوي.

- بله تفسير يې د پشايي ژبي له دیک (ورکول) او اليک (پورته کېدل) څخه راځي، چې په دې معنا ده: "رنا" "ورکول" يا "رنا لورول".

کلتوري او مذهبي اهميت

پشايي ژبه په لرغوني آريايي تمدن کې خورا مهم رول درلود، او د دې ژبي اصطلاحات او مفاهيم د سانسکریت ژبي پر جوړښت او د هندي مذهبي دودونو پر فلسفه ژوره اغېزه لري. د "ديوالي" په شان کلمې د پشايي ژبي له مفاهيمو څخه سرچينه اخلي او د دې جشن اصلي فلسفه، چې د رنا د تورتم پر وړاندې بریا ده، په ښکاره ډول څرګندوي.

د ژبپوهانو لپاره بلنه

د پشايي ژبي لرغونتوب او د سانسکریت پر پراختيا اغېز يو مهم بحث دی. د ژبپوهانو لپاره اړينه ده چې د دې ژبي د نورو لغوي اړيکو په اړه څېړنې وکړي، ترڅو د دې مهمې ژبي تاريخي ارزښت لا روښانه کړي.

دا لنډيز د پشايي ژبي ژبني او کلتوري اهميت په هکله لا زياته رڼا اچوي، په ځانګړې توګه د "ديوالي" د کلمې د ريښو په تړاو.